

Om Spaantage.

Af Arkitekt Aug. Klein.

Brandfarligheden sammenlignet med andre Tage. 2 Slags Spaan. Lægningen af Spaantage. Impregneringen af Spaanene. Priserne. Sammenligning med andre Tage. Egespaan. Opfordring til Tagspaanfabrikation i Danmark.

Angaaende Branden paa Kjærsgaard meddelte Berlingske Tidende af 17de Dec. efter Middelfarts Avis, at „de nedbrændte Bygninger vare alle med Straatag; de, som ere staaende, have alle Tag af Skifer- eller Teglsten, paa en lille Træbygning nær, som er forsynet med Tag af Bræder, og som mærkelig nok blev staaet, uagtet den ligger inde mellem de nedbrændte Ladebygninger.“

Da der tilmed brændte saavel Menneſter ſom Kreaturer, ſaa har Kjærsgaard alſaa baade afgivet et nyt Beviſ paa Halmtages Brandfarlighed, og paa at Tage dækkede med Træ, med Henſyn til Brandfarligheden, ſnarere maa henregnes til „ikke brandfarlige“, end til „brandfarlige“ Tage, og da tilmed Tegl- og Skifertage dels lide af forſkjellige Ulemper, ſom ikke gjøre dem ſikrede til Landbrugsbygninger, dels ere for koſtbare baade i Anlægſkapital og Vedligeholdſe, og da Langhalmen, naar Sæden tørſtes paa Maſſine, er uſikket til Tag, ſaa var det vel værd at tage under Overvejelse, om Spaantage ikke fortjene lidt mere Opmærkſomhed, end der hidindtil er viiſt dem her i Danmark, da de foruden den mindre Brandfarlighed, og at Uſſurancepræmien for dem ſom Følge deraf forhaabent-

ligen vil blive nedsat, ikke koste mere end Halmtage, og ere 3 til 4 Gange saa varige.

Naar en Gaard brænder, saa kommer Ilden jo i Almindelighed fra en af Bygningerne, og forplanter sig fra denne til de andre Bygninger. Saafernt man ikke strax kan standse Ilden i dens Udbrud ved den første Bygning, saa brænder denne jo i Almindelighed aldeles, enten den er dækket med Halm, Tagsten, Skifer eller Spaan. Saafernt den var dækket med Halm, saa fænger dette jo let; hvis den var dækket med Skifer eller Tagsten, saa brænde disse vel ikke, men de springe af Barmen og falde ned, hvorved Ilden faaer Luft; og saafernt Bygningen endeligen var dækket med Spaan, da brænde disse vissefælgelig tilsidst, men da de ikke kunne springe, da de ikke kunne falde ned, paa Grund af at de ere naglede fast, og da de ere kogte i Kobbervitriol, som for en Del gjør dem mindre brændbare, saa troer jeg at turde paastaa, at Spaanene ville standse Ilden idetmindste ligesaa længe som Tagsten eller Skifer.

Fra den af Ilden først angrebne Bygning plejer Ilden at forplante sig til de andre Bygninger, derved at Binden, naar den bær paa, fører Gnister og Gløder over paa de andre Bygninger. Naar disse ere dækkede med Halm, saa fænge de jo let; ere de dækkede med Tagsten eller Skifer, saa ville Gløderne glide ned ad Taget uden at tænde; men Stenene kunne tilsidst blive saa ophedede, at de kunne springe, og naar der derved dannes Huller i Taget, kunne Gløderne falde ned i Foderet og tænde. Saafernt Taget er dækket med Spaan, saa ville Gløderne ogsaa, idetmindste i Begyndelsen, glide ned ad Taget uden at skade; og ved at holde Taget vaadt, vil man vistnok i mange Tilfælde kunne standse Ilden næsten ligesaa længe, som hvis Taget er dækket med Skifer eller Tagsten.

I Sverig, hvor man hyppigere seer Spaantag end Halmtag, selv paa Husmandsboliger, har man taget Hensyn her-til ved Bestemmelsen af Assurancepræmien, som for Spaantag omtrent regnes lig med „ikke brandfarlige“ Tage; thi

medens den for Halmtage er 16 β halvaarligen af hver 100 Rd., og for Tagsten og Stifer 6 β af hver 100 Rd., saa er den for Spaantag kun 9 β af hver 100 Rd. Her i Danmark regnes Spaantag med Hensyn til Asfurancen vel endnu lig med Halmtag; men dette er begrundet i, at det endnu er noget Nyt; saasnart det bliver mere almindeligt, er der vist ingen Tvivl om, at Asfurancepræmien vil blive beregnet ligesom i Sverig, da man jo ellers vil asfurere i „Svea“ eller et andet svensk Asfurancefelskab. Forøvrigt have flere Gods-ejere i denne Tid indgivet Andragende derom til Justitsministeriet, saa det vil forhaabentligen ikke vare længe, inden der kommer Bestemmelse derom.

Der gives 2 Slags Spaan i Sverig, nemlig en tykkere Slags, som kaldes „sævet Spaan“, og en tyndere Slags, som kaldes „høvlet Spaan“ eller „Stikker“. De tykke Spaan ere sævede ud af Træet; de ere 18—19 Tommer lange, $2\frac{1}{2}$ —5 Tommer brede, $\frac{5}{8}$ Tomme tykke i den nederste Ende, og $\frac{1}{8}$ Tomme i den øverste Ende; paa Midten af hver Spaan er der boret et Sømhul. De nagles paa $1\frac{1}{2}$ Tom. \times $1\frac{1}{2}$ Tom. Lægter, saaledes som det er angivet paa Fig. 1.

Spaanene lægges altsaa ved Siden af hinanden, og hver Spaan nagles fast med eet 2tom. Søm. Lægterne nagles med 4tom. Traadsøm paa Spærene ligesom almindelige Lægter, med 6

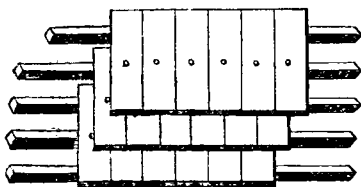

Fig. 1.

Tommer fra Overkant af Lægte til Overkant af Lægte.. De blive fabrikerede ved Savværker af alt Affald, og blive skaarne med en Rundsav, som drives med Vandkraft. De tynde Spaan blive høvlede ud af Blokke. De ere 18—19 Tommer lange, 4—6 Tommer brede og $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{6}$ Tomme tykke helt igjennem. Lægterne nagles paa Spærene paa samme Maade

som ved de tykke Spaan, og Spaanene naglede med 2tom. Søm paa Rægterne, enten paa samme Maade som Fig. 1, altsaa ved

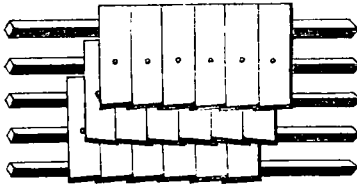

Fig. 2.

Siden af hinanden, eller som Fig. 2, altsaa lidt over hinanden. Den Høvl, hvormed Spaanene fabrikeres, drives af en Hestegang med een Hest for. Det er navnlig Bønder og Husmænd, som ud-

føre dette Arbejde om Vinteren. Naar man derfor vil kjøbe denne Slags Spaan, saa bør de bestilles om Vinteren; thi naar Foraaret kommer, saa ophører Fabrikationen, da Bønderne saa bruge deres Heste til Markarbejderne.

Naar Solen brænder paa Spaanene, saa tørre de selvfølgeligen ind; naar man derfor lægger dem ved Siden af hinanden, som i Fig. 1, saa bliver der altsaa en Abning imellem dem; men selv om Vandet løber derimellem, saa trækker det derunder paa en Spaan, som optager Vandet og fører det videre. Naar man derfor lægger de høvlede Spaan lidt over hinanden, saa kan der ingen Abning komme imellem dem, og det skeer altsaa kun til yderligere Betyngelse. Spaanene lægges selvfølgeligen saaledes, at der altid kommer een Spaan under, og een over hver Fuge. Naar Spaanene lægges ved Siden af hinanden, saa kan det Tilfælde indtræffe, at en Spaan kan revne, og Vandet gaaer altsaa igjennem Taget, naar man efter en længere Tids Solvarme pludseligen faaer en stærk Ønge; men naar dette skeer, saa er det ikke Spaanens Skyld, men en Fejl ved Oplægningen; Spaanene trække sig nemlig sammen af Varmen, men de revne ikke deraf, naar de ere naglede med eet Søm, saa at de frit kunne bevæge sig; derimod revne de, naar de ere naglede med 2 Søm; thi saa kunne de ikke udvide sig og trække sig sammen. Naar man

lægger Spaanene op, efter at de i længere Tid have ligget ude i Solen, og som Følge deraf ere meget tørre, saa bør man ikke lægge dem aldeles tæt sammen; thi naar der saa kommer Regn, hvorved de udvide sig, saa kunne de ikke faae Plads dertil, og saa hæve de sig op fra Taget, og kunne løsne Sømmene. Hade Spaanene derimod i længere Tid ligget ude i Regnvejr, saa ere de saa meget udvidede, som de kunne blive, og saa kan man dristig lægge dem tæt ved Siden af hinanden.

Med Hensyn til Vægningen er der forøvrigt adskillige Smaating, som man maa lægge Mærke til. Saaledes med Hensyn til Skotrenderne. Disse lægges af Zink paa samme Maade som ved Skifertage; Forskalingen lades altsaa ned i Vægterne; da Spaanene ere impregnerede med eller rettere kogte i Vitriol, saa er der altid noget Vitriol uden paa Spaanene; naar Taget nylig er lagt, og der kommer Regn, saa regner denne Vitriol af, løber ned ad Taget og angriber Skotrenderne; for at undgaa dette bør man male eller tjære Skotrenderne. Naar Taget har staaet en Vinter over, saa er al den Vitriol, som sidder udenpaa Spaanen, regnet bort, og der er ingen Fare for at Skotrenden angribes.

Langs Vægningen bør man lægge en Zinkrygning, 3—3 $\frac{1}{2}$ Tomme bred, ned paa hver Side (Fig. 3). Langs nedad Graterne bør man lægge et lignende Stykke Zink.

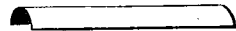
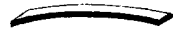

Fig. 3.

Naar der er løse Knaster i Spaanene, saa bør saadanne kasseres, da Vandet naturligvis gaaer igjennem Hullet. Af denne Grund plejer man at faae 15 Spaan i Tilgift paa hvert Tusind af de tykke Spaan, og 40—50 Spaan i Tilgift paa Tusindet af de tynde Spaan.

De tynde Spaan ere altid noget buede (Fig. 4). Ved Vægningen bør

Fig 4.

man altid lægge den buede Side opefter, da de ellers ved Varmen rejse den nederste Ende i Vejret.

Ved at bøje de tynde Spaan vil man see, at de brydes efter staa Linier, saaledes som jeg har angivet i Fig. 5.

Fig. 5.

Spaanene bør derfor lægges saaledes, at Bandet gaaer bort over disse Brud, og ikke ombendt, saa at Bandet gaaer ind i Spaanen igjennem disse Brud. Den tynde Spaan er i Almindelighed lige paa den ene Kant og „trækantet“ (baumkantet eller bumkantet) paa den anden Kant. Naar man lægger Spaanene over hinanden, saa bliver jo kun den

ene Kant af Spaanen synlig, og for Synets Skyld bør man derfor lægge den „trækantede“ Side nederst, og den lige Kant øverst. Naar man vil bruge den tynde Spaan, saa vil det altid være godt at lægge de nederste Rækker af den tykke Spaan for at gjøre Tagstjægget saa meget stærkere; men der er intet til Hinder for at lægge Tagstjægget af flere Lag af den tynde Spaan.

Naar man tager Spaan fra Sverig, og man altsaa selv skal betale Tolden, saa vil det være rigtigst at forbeholde sig at faae tørre Spaan; thi da Tolden betales med 0,15 β pr. \mathcal{A} , og en vaad Spaan kan veje dobbelt saa meget som en tør, saa kan man risikere at komme til at betale dobbelt saa meget i Told for vaade Spaan som for tørre, og Tolden for de tykke Spaan kan saaledes variere fra 4 \mathcal{F} 8 β — 9 \mathcal{F} pr. Tusind. Det er en forøvrigt meget simpel Sag at lægge Spaanene, og enhver fornuftig Husmand eller Karl kan lægge dem; for at kunne ligge paa Taget binder man et Tov i hver Ende paa et Ræsetræ eller en Stige, gjør de andre Enden af Tovet fast om Rægterne; Spaandækkerne kunne da ligge herpaa og arbejde; selvfølgelig begynder man fra neden og gaaer op efter. Naar man har kjøbt et Parti Spaan, saa er det bedst at lade dem ligge ude i fri Luft, da dels den skadelige Vitriol regner af, og dels de løse Knaster falde ud, førend de blive lagte op.

Spaanene skulle impregneres, det vil sige, de skulle gennemtrænges med Kobbervitriol for at blive varigere og for bedre at modstaa Ilden. Egentligen burde dette ske paa samme Maade, som det skeer ved Jernbaneskinnernes Underlag, nemlig ved at Kobbervitriolen opløses i Vand og sættes i en Tønde 4—6 Alen tilvejs (Fig. 6). Opløsningen ledes derfra igjen-

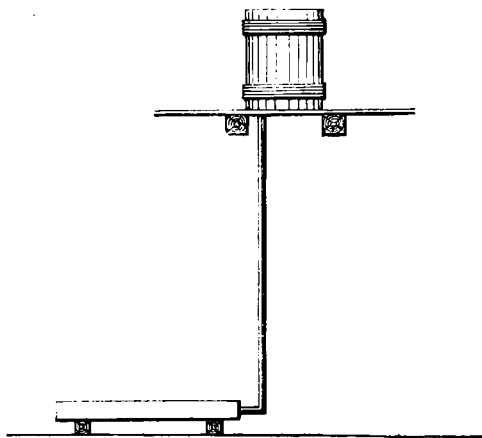

Fig. 6.

nem et Rør ned til Træet, ind igjennem den ene Ende, og det vil da sive igjennem Træet og uddrive Safterne. Men saaledes blive Spaanene ikke behandlede, endstjønt det var det Rigtigste. De tykke Spaan blive som sagt staarne paa Savværkerne af Affaldet, og da man kun kan impregnere fuldt Tømmer paa ovenanførte Maade, saa faaer man Vitriolen ind i Træet ved Røgning. Ved de tykke Spaan, som altid gaa i Handelen som impregnede, skeer dette paa Savværkerne med megen Omhu i en Kjedel med lufttæt Laag, hvor Vitriolen altsaa opnaaer en langt højere Varmegrad end i en almindelig Kjedel. Ved den tynde Spaan, som høvles ud af fuldt Tømmer, og som gaaer i Handelen baade impregneret og uimpregneret, kunde Vitriolen drives igjennem Træet paa ovenanførte Maade; men da det, som sagt, er de mindre bemidlede Bønder, som fabrikere Spaanene, og da disse ikke

ville sætte sig i Bekostning med Apparatet, saa bliver denne Spaan ogsaa kogt. De opløse da Vitriolen i en almindelig Kjedel med Vand, det bringes i Kog, og Spaanene lægges ned i Oplosningen og skal ligge der mindst 10 Minutter; de tages da op og ere færdige, og andre lægges ned. Smidlertid troer jeg ikke, at Impregneringen af de tynde Spaan bliver gjort med den Omhu, som der burde anvendes paa dem, og navnlig er der vist Mange, som kun dyppe dem ned i en eller anden grøn Vædske, for at de skulle faae det grønne Skjær, som Vitriolen giver dem; eller selv om de koges i Vitriolen, saa ligge de vist fjælden saa længe deri, som de burde, og som Følge deraf kjober man i Almindelighed den tynde Spaan uimpregneret og koger den selv. Der gaaer omtrent 2 \mathcal{R} Kobbevitriol til 1000 Spaan. For at gjøre Spaanene mindre brændbare vil det muligvis være godt at blande Allun imellem Kobbevitriolen.

Paa Grund af Impregneringen blive Spaanene først grønne, og, naar de have ligget i et Par Maaneder paa Taget, blive de lige saa mørke som gammelt Straatag, saa at Spaantag i enhver Henseende er ligesaa smukt som ethvert andet Tag.

Tjæring af Taget er aldeles unødvendig; men den skader naturligvis ikke, og har man Lust dertil, saa bør man benytte finst Tjære, da Kulltjæren dels er meget sort, og dels ikke trænger ind i Træet saaledes som finst Tjære.

Hvad Priserne angaa, da koste 1000 tykke Spaan:

1000 Stkr. 4" brede koste i Sverig	4 Rd. 1 \mathcal{F} 8 β
Fragt til Danmark,	1 " 2 " 6 $\frac{1}{2}$ "
Told 4 \mathcal{F} 11 β à	1 " 3 " 6 "
Bropenge = 1 \mathcal{F} 4 β à	" " 2 " 8 "

Altsaa 6 Rd. 3 \mathcal{F} 13 $\frac{1}{2}$ β à 7 Rd. 3 \mathcal{F} 12 $\frac{1}{2}$ β

Til 1 \square Alen gaaer der 25 Stkr. Spaan.

Tolden er 0,15 β pr. \mathcal{R} .

Bropenge er 4 β pr. 100 \mathcal{R} .

1 Spaan kan veje fra $\frac{1}{2}$ til 1 \mathcal{R} .

Til hver Spaan gaaer der 1 Stk. 2tom. Traadsøm à 3 Ɔ pr. Tusind.

1000 Stkr. tynde Spaan koste i Sverig	2 Rld. 3 Ɔ „ β
Fragt til Danmark	1 „ „ „ „ „
Told	3 „ 5½ „
Bropenge	14½ „
Impregnering	3 „ „ „

Altsaa ialt 4 Rld. 4 Ɔ 4 β

Til 1 \square Alen gaaer der 25 Stkr.

Tolden er 0,15 β pr. A .

Bropenge er 4 β pr. 100 A .

1000 Spaan veje omtr. 357 A .

Til hver Spaan gaaer der 1 Stk. 2tom. Søm à 3 Ɔ pr. 1000.

Vilde man nu see, hvorledes Priserne paa Spaantag stiller sig i Forhold til Priserne paa Halmtag, saa maa man regne Lægterne med, da der jo næsten gaaer dobbelt saa mange Lægter til Spaantag som til Halmtag. Afstanden imellem Spærene kan ved Spaantag være den samme som ved Halmtag, da en Kvadratalen Spaantag vejer fra 9—25 A , og en Kvadratalen Halmtag omtr. 22 A .

Vader os for Sammenligningens Skyld tage en Tagflade, hvori Spærene ere 12 Alen lange, og Bngningens Længde er 50 Alen eller 20 Fag à 2½ Alen, og Fladen altsaa = 600 \square Alen, og lad os regne, at Haandværkerne gaa paa egen Koft.

Vilde man dække en saadan Flade med de tykke Spaan, saa vilde den koste:

3 Materialier.

2450 Alen Lægter à 2 β	51 Rld. „ Ɔ 4 β
1040 Stkr. 4“ Søm à 2 Rld. pr. 1000	2 „ „ „ 7¼ „
15000 Stkr. Spaan à 7 Rld. 3 Ɔ 12½ β pr. 1000	114 „ 2 „ 9½ „
16000 Stkr. 2“ Søm à 3 Ɔ pr. 1000	8 „ „ „ „
25 Alen Bngningsblik à 24 β	6 „ 1 „ 8 „

Ialt for Materialierne 181 Rld. 4 Ɔ 13¼ β

3 Arbejdsløn.

2450	Alen	Ægter	at	paanagle	à	1	β	=	25	Rd.	3	¥	2	β
600	□	Al.	Spaan	at	paanagle	à	(3—)	4	β	=	25	„		

Salt i Arbejdsløn 50 Rd. 3 ¥ 2 β

Salt for hele Tagfladen 232 Rd. 1 ¥ 15 β; altsaa pr.

□ Alen 2 ¥ 5¹/₆ β.

Vilde man dække den samme Flade med de tynde Spaan, saa vilde den koste:

3 Materialier.

2450	Alen	Ægter	à	2	β	51	Rd.	„	¥	4	β
1040	Stfr.	4"	Søm	2	„	„	„	„	7 ³ / ₄	„	
15000	Stfr.	Spaan	à	4	Rd.	4 ¥ 4 β pr. 1000	70	„	3	„	12	„
16000	Stfr.	2"	Traadsøm	8	„	„	„	„	„	„	
25	Alen	Bygningsblik	à	24	β	6	„	1	„	8	„

Salt for Materialier 137 Rd. 5 ¥ 15¹/₂ β

3 Arbejdsløn.

2450	Alen	Ægter	at	paanagle	à	1	β	25	Rd.	3	¥	2	β
600	□	Alen	Spaan	à	(3—)	4	β	25	„				

Salt i Arbejdsløn 50 Rd. 3 ¥ 2 β

Salt for hele Tagfladen 188 Rd. 3 ¥ 1³/₄ β, altsaa pr.

□ Alen 1 ¥ 14¹/₆ β.

Fragten er den samme til hvilkensomhelt Søkjøbstad i Danmark.

Vilde man dække den samme Flade og regne Halmens Værdi med, saa vilde den koste:

3 Materialier.

1500	Alen	Ægter	à	2	β	31	Rd.	1	¥	8	β
640	Stfr.	4"	Traadsøm	1	„	1	„	11	„		
750	LN	Halm	à	13	β	101	„	3	„	6	„
2400	Stfr.	Bidier	à	2	Rd.	pr. 1000	4	„	4	„	13	„
400	Tæffeljappe	à	3	¥	pr. 1000	2	„	„	„	„	
33	Stfr.	Bygningstræer	à	24	β	8	„	1	„	8	„

Salt for Materialier 149 Rd. „ ¥ 14 β

3 Arbejdsløn.

1500 Alen Rægter at paanagle à 1 β	15 Rbd. 3 K 12 β
600 Bind à 4 β	25 " " " " "
10 Fag Rygning à 6 β	3 " 12 "

Salt for Arbejdslønnen 41 Rbd. 1 K 8 β

Salt for hele Tagfladen 190 Rbd. 2 K 6 β , altsaa pr.
Alen 1 K 14 $\frac{1}{2}$ β .

Altsaa koster Halmtag ligesaa meget som Tag af de tynde Spaan. Nu er der vel dem, som mene, at Halmen ikke koster dem noget; men nogen Værdi maa den vist have; thi dels kan den Halm, som er gaaet igjennem Tærskemaskinen, ikke bruges til Tag, men Sæden maa tærstes med Plejl, hvilket vistnok fordyrer Halmen noget; dels maa Halmen vistnok have Værdi i et Aar som dette, hvor der er Mangel paa Straa, og dels har Halmen sin Værdi til Gjødning. Hvad Prisen paa Halmen angaaer, da veed Landmanden den naturligtvis bedre end jeg, og jeg har kun villet give saa mange Oplysninger som mulig om Spaantagene; Halmtagene ere kun omtalte for Sammenligningens Skyld. Jeg har af Landmænd faaet Prisen opgivet til 13 à 16 β pr. $\text{L}\ddot{A}$, og jeg har sat de laveste Priser ved Halmtag, og de højest ved Spaantage; hvis man derfor vilde vende Forholdet om, vilde Priserne stille sig mere til Gunst for Spaantage. Vilde man saaledes sætte Halmens Værdi til 16 β pr. $\text{L}\ddot{A}$, saa vilde 1 \square Alen Halmtag blive 4 β dyrere end 1 \square Alen Tag af de tynde Spaan; men selv om Halmen kun har en ringe Værdi, saa maa man erindre, at et Spaantag kan efter Sigende ligge 50 Aar, altsaa 4 Gange saa længe som Halmtag, saa Spaantag maa vel betale sig i Tidens Længde.

Hvis man ønsker Spaan paa Bygninger, hvor der tidligere har været Halm, behøver de gamle Rægter ikke at omlægges, selv om de ere hugne; man lægger kun nye Rægter imellem de gamle.

Heri Danmark har man vel undertiden anvendt Spaan af Eg; men de ere meget dyre; thi 1000 Stkr. koste omtr.

15 Rd.; tilmed er Egetræ for haardt til at lade sig impregnere, og naar man koger det, saa gaaer Vitriolen ikke ind i Træet, men bliver fiddende udenpaa og regner bort. Man seer desuden undertiden saadanne kostbare Egespaantage, som ere meget utætte; og Grunden hertil er i Almindelighed den, at Spaanene kun ere 12 Tommer lange, og altsaa ikke kunne dække ordentlig over hinanden. Til Sammenligning med andre Tagdækninger hidsetter jeg Priserne herpaa:

Skifer inkl. Vægter	koster pr.	□ Alen omtr.	. 4	℥	1	β
Tagsten	do.	do.	. 2	„	8	„
Tagfilt	„ 1 ¹ / ₄ “	Forstaling do.	. 2	„	15	„
Zinktag	„ do.	do.	. 4	„	13	„
Halmtag	„ Vægter og Halm	do.	. 1	„	14 ¹ / ₂	„
Den tykke Spaan	inkl. do.	do.	. 2	„	5 ¹ / ₈	„
Den tynde	— — do.	do.	. 1	„	14 ¹ / ₈	„

Disse Priser kunne selvfølgelig variere noget i de forskjellige Egne af Landet. Ved Tagsten og Skifertag vil der være at bemærke, at 2¹/₂ Alens Fag ere for store, og naar man skal benytte 2 Alens Fag, saa vil Prisen pr. □ Alen blive større; desuden maatte man ved Tagsten tage Reparationerne med i Betragtning.

Som man vil see, fordyres Spaanene betydelig ved Fragt, Told og Bropenge; naar man altsaa kunde undgaa disse Udgifter, saa vilde Spaantage uden Tvivl faae lige saa stor Udbredelse her i Danmark, som de have i Sverig, og jeg troer, det kunde ske, hvis vi vilde anvende vore egne Træsorter dertil.

Til Bygningstømmer bruger man jo i Almindelighed svenskt og norsk Tømmer, fordi vort eget Tømmer er for blødt og løst og raadner for hurtig. Til Jernbaneunderlag, som ere langt mere udsatte for at raadne end Bygningstømmer, bruger man derimod danskt Træ, som er impregneret; hvorfor skulde man saa ikke ogsaa kunne bruge danskt Træ til Spaan, naar det bliver impregneret? og naar svenske Bønder kunne fabrikere Spaan, saa kunne vore Bønder ogsaa gjøre det. Det er derfor,

at jeg ikke alene har villet henlede Opmærksomheden paa Spaan for Den, som har Brug for den til Tag paa sine Bygninger, men ogsaa for om muligen En eller Anden vilde tage Initiativet og forsøge at sætte en Spaanhøvl i Forbindelse med en Hestegang eller en Dampmaskine, og fabrikere dansk Spaan. Det hele Apparat kan vist ikke være bekofteligt, naar svenske Bønder kunne finde deres Fordel ved at anvende det, og jeg troer, at man til Spaan kan anvende alle vore simplere Træsorter, som Poppel, El og alle vore Naaletræer, naar de blive rigtig impregnerede; og hvis det var muligt, at ikke alene Spaantage, men Spaantage af dansk Spaan kunde faae Udbredelse her i Danmark, saa vilde man ikke alene være en Del betrygget for de hyppige Ildbrande og det derved forarsagede Tab af Mennesker og Kreaturer, men vort Træ vilde faae mere Værdi; Forbrugerne vilde faae Spaanene for halv Pris, Halvdelen af Assurancepræmien både for Bygningerne og deres Indhold vilde spares, og den fattigere Landbefolkning vilde faae mere Arbejde om Vinteren.
